

Innowacja pedagogiczna

„Symboliczne formy pracy z agresją.”

Narastające, niepokojące zjawiska w szkole, jak i trudności w egzekwowaniu zachowań akceptowanych społecznie wśród uczniów, niepełne zadowolenie z efektów naszej pracy wychowawczej nad kształtowaniem prawidłowych postaw i zachowań uczniowskich, skłoniły nas do wprowadzenia zmian innowacyjnych w działaniach wychowawczych w szkole. Jak wiemy, szkoła to miejsce budowania wartościowych przyjaźni, ale – niestety również środowisko, w którym pojawia się agresja i przemoc. By minimalizować ich wpływ i rozmiar, trzeba nie tylko samemu reagować, lecz także nauczyć dzieci odpowiednich reakcji.

Dokonując przeglądu wniosków z przeprowadzanych ewaluacji związanych z realizacją działań profilaktyczno – wychowawczych można zauważyć, że w szkole utrzymuje się problem agresywnych zachowań wśród dzieci. Został on również potwierdzony przeprowadzonymi, w ostatnich miesiącach badaniami - „Indeksem agresji i przemocy szkolnej” oraz opiniami wychowawców dotyczącymi zachowań ryzykownych dzieci w szkole.

Występujące, jak wiemy, dość powszechnie różnego rodzaju zachowania agresywne - stanowią również istotny problem społeczny. Są one z reguły nie akceptowane przez społeczeństwo i sprzeczne z ogólnie przyjętymi normami, ale na człowieka w ciągu jego życia działa wiele czynników, nakłada się wiele doświadczeń - powodujących wykształcenie się określonego sposobu postępowania, w tym również agresywności. Dlatego w codziennej pracy z dziećmi musimy podejmować takie działania, które nie tylko pomogą wyeliminować zachowania agresywne, ale również pogłębią ich wiedzę na temat właściwej komunikacji, konstruktywnego rozwiązywania konfliktów (asertywność, empatia), a także radzenia sobie z trudnymi sytuacjami i problemami.

Bardzo ważne jest wpływanie na sferę emocjonalną dzieci – tak, aby umiały: panować nad swoimi agresywnymi impulsami, nawiązywać i utrzymywać zadowalające kontakty z innymi ludźmi; konstruktywnie, zgodnie i uступliwie przezwyciężać konflikty oraz dochodzić do kompromisów w poszanowaniu siebie i innych.

Cele te chcemy osiągnąć poprzez cykl lekcji dostosowanych do potrzeb młodszych dzieci. W ich przypadku zachowania agresywne są często silnie emocjonalne i impulsywne, co świadczy o braku kontrolowania siebie. Dlatego uczenie się przez nie nieagresywnych sposobów reagowania w sytuacjach stymulujących gniew oraz zmian własnego zachowania jest bardzo ważne. Nabiera ono cechy trwałości pomimo różnych, często nieprzewidywalnych okoliczności. Uczenie się technik samokontroli odbywa się aktywnie poprzez ich doświadczanie. Dlatego też, w czasie zajęć stosuje się metody wykorzystujące samodzielną aktywność dziecka. W innowacji zawarte są elementy samorealizacji jako metody kierowania sobą i poznawania siebie. Dzieci obserwują zachowania swoje i innych w trakcie gier i zabaw, motywujących do zmiany postępowania. Zajęcia polegają na tworzeniu sytuacji uczących, które pomogą dziecku zaspokoić potrzeby emocjonalne i będą prowadziły do nowych form zachowań.

Innowacja zaplanowana jest na sześć spotkań trwających po czterdzieści pięć minut i odbywających się raz w tygodniu. Zajęcia prowadzone są według opracowanego scenariusza, który może być modyfikowany przez prowadzącego.

Przebieg zajęć profilaktyczno – wychowawczych regulowany jest podstawowymi zasadami, których respektowanie w każdym etapie programowej aktywności umożliwia osiągnięcie celu głównego. Zasady te służą eliminowaniu tych czynników, które mają negatywny wpływ na przebieg procesu uczenia się. Należą do nich: sytuacje zagrożenia i przedmiotowego traktowania uczniów (zasada akceptacji, partnerstwa, istnienia norm sprzyjających poczuciu bezpieczeństwa i bycia podmiotem aktywności).

Opracowany cykl spotkań można podzielić, w zależności od celów, na trzy zasadnicze części. Celem pierwszej części spotkań jest zachęcenie dzieci do podjęcia działań modyfikujących własne zachowanie. Kto zna przyczyny swojej agresji, temu daleko do panowania nad nią, ale może łatwiej poradzić sobie z własnym zachowaniem.

Drugi etap zajęć powinien pomóc dziecku w zdobyciu podstawowych umiejętności w kontaktowaniu się z innymi. Brak pewności siebie i strach w kontaktach międzyludzkich, uprzedzenie i odrzucenie przez innych – mogą wzmacniać agresję. Niezbędne jest w takim przypadku lepsze poznanie się nawzajem, budowanie wzajemnego zaufania, co pozwoli spotęgować poczucie bezpieczeństwa, pewności siebie, a tym samym zapoczątkuje przezwyciężanie

agresywnego zachowania.

Trzeci etap zmierza do przyswojenia przez dzieci prospołecznych zachowań, panowania nad własną złością i odreagowywanie jej w kontrolowany sposób.

Jednym z podstawowych założeń innowacji jest praca z uczniem metodami aktywnymi, aby mógł osobiście przeżywać to, co jest tematem zajęć.

W czasie zajęć należy odwoływać się do wiedzy i doświadczeń uczniów, i tym samym inspirować do twórczego myślenia.

Proponuje się różnorodne techniki pracy z dzieckiem, wybierając te, które w największym stopniu odpowiadają zainteresowaniom i poziomowi aktywności ucznia. Są to: dramy, gry i zabawy, wywiady, opowiadania, prace plastyczne, praca grupowa, „burza mózgów” oraz dyskusje.

Ustalenie i przyswojenie przez dzieci norm i reguł postępowania, rozumienie własnej złości oraz umiejętność wyrażania jej w zdrowy sposób wymaga wsparcia ze strony dorosłych. Szczególnie warto tu wspomnieć o rodzicach. Gwarancją bowiem sukcesu w kształtowaniu pożądanych postaw są również oddziaływania pracowników szkoły na uczniów, inicjowanie działań i zaangażowania uczniów, ale także wsparcie rodziców w ich realizacji. Ważne, by i oni utożsamiali się z działaniami szkoły, by mieli współdecydujący i doradczy głos, by kontynuowali działania w domu.

W związku z powyższym, nasze działania będą przebiegać wielotorowo, a mianowicie obejmą zarówno rodziców, nauczycieli jak i uczniów.

Oczekiwane rezultaty:

Podejmowane przez szkołę działania zapewne nie wyeliminują całkowicie zachowań, które są sprzeczne z ogólnie aprobowanymi społecznie. Istotą działań jest jednak to, że je podejmiemy, będziemy monitorować, ewaluować i w razie potrzeby modyfikować.

Przeprowadzone zajęcia mają pomóc w przezwyciężaniu zaburzeń funkcjonowania społecznego dzieci, ujawniającego się w różnych formach agresywności. Uczestnictwo w zajęciach, z jednej strony ma spowodować wzrost motywacji do zmiany, z drugiej – przyczynić się do zmniejszenia, a nawet

ustąpienia zakłóceń w zachowaniu i pozwolić na dalszy, konstruktywny rozwój osobisty i społeczny uczniów. Głównym czynnikiem zmian niekorzystnych wzorów zachowania będą doświadczenia korekcyjne, odreagowanie emocjonalne, czyli nabywanie nowych umiejętności w toku zajęć grupowych (nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami, umiejętność pracy w zespole, uczenie się korzystania ze swoich mocnych stron).

Termin realizacji:

Innowacyjne działania wychowawcze i pedagogiczne realizowane będą w ciągu roku szkolnego 2015/2016 w klasach I – III.

Opis opracowały:

mgr Beata Gawenda – pedagog szkolny

mgr Iwona Sampolska - nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej